

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Provinciaal Handels- en Taalinstituut - Volledig Leerplan te GENT

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 36624
Instelling Provinciaal Handels- en Taalinstituut - Volledig Leerplan
Directeur Paulette DE VETTER
Adres Henleykaai 83 - 9000 GENT
Telefoon 09-267.12.10
Fax 09-267.12.11
E-mail info@phtigent.be
Website http://www.phtigent.be

Bestuur van de instelling Provinciebestuur Oost-Vlaanderen
Adres Gouvernmentstraat 1 - 9000 GENT

Scholengemeenschap SG Gent 22
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE
CLB CLB vh GO Gent
Adres Voskenslaan 262 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 18-03-2013, 19-03-2013, 20-03-2013, 21-03-2013, 22-03-2013

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 22-03-2013

Datum bespreking verslag met de instelling 24-05-2013

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Marie-Rose Van Nooten
Teamleden Jos Vermijl
Marie-Rose Van Nooten
Ria Coenen

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SAMENVATTING	6
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	8
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kantoortechnieken en toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan 2006/128)	9
3.1.1.2 Nederlands in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan 2002/009 en leerplan 2012/019)	11
3.1.1.3 Wiskunde in tso tweede graad in Handel (leerplan 2007/038) en derde graad in Secretariaat-Talen (leerplan 2005/069).....	12
3.1.1.4 Kantoortechnieken, toegepaste economie en stage kantoortechnieken in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2007/074, leerplan 2008/065 en leerplan 2007/072).....	15
3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-Talen (leerplan 2004/080).....	17
3.1.1.6 Boekhouding, kantoortechnieken, toegepaste economie en stage/praktijk kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/028, leerplan 2008/030, leerplan 2008/031 en leerplan 2008/039)	19
3.1.1.7 Dactylografie / Toegepaste informatica in bso de derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/029)	21
3.1.1.8 Nederlands in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2010/034)	22
3.1.1.9 Project algemene vakken in bso de derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2004/262)	24
3.1.1.10 Toegepaste informatica in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/032)	25
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	27
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	27
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	28
4.1 Welzijn.....	28
4.2 Begeleiding.....	28
4.2.1 Leerbegeleiding	28
4.3 Evaluatie.....	29
4.3.1 Evaluatiepraktijk	29
4.3.2 Rapporteringspraktijk	31
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	32
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	34
6.1 Wat doet de school goed?.....	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	34
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	35
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	35

7.2	Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	35
7.3	Overige reglementering: regeling voor het vervolg	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Provinciaal Handels- en taal instituut te Gent richt haar aanbod op leerlingen uit de studiegebieden Handel en Toerisme in de tweede en derde graad bso en tso. De school situeert zich in een stedelijke context met veel kansarme gezinnen. Ze staat open voor alle leerlingen. De school wordt geconfronteerd met een diversiteit aan zorgvragen. Heel wat leerlingen hebben leerachterstand opgelopen omwille van de taal, door afwezigheden of specifieke leerproblemen. Bijna twee derde van de leerlingen valt onder een of andere gelijke onderwijskansen-indicator (GOK). De school spant zich in bijzonder mate in om de leerlingen maximaal kansen te bieden. De ondersteuning bestaat vooral uit remediëring en naschoolse begeleiding, maar ook structureel werkt de school doorgaans met kleinere klasgroepen. De school volgt de afwezigheden nauwkeurig op en maakt zich zorgen over het toenemende absenteïsme (al dan niet geattesteerd) bij de leerlingen, dat ze niet onder controle krijgt. De responsabilisering van de ouders speelt hierbij een cruciale rol. Dit fundamenteel probleem moet dringend worden opgelost.

De leerplannen worden gerealiseerd in 2 TSO Handel, Handel-talen en Toerisme (wiskunde, Nederlands, kantoortechnieken en toegepaste economie). In 3 TSO Secretariaat-talen voldoet de leerplanrealisatie voor wiskunde en Nederlands. In 3 BSO Kantoor bereiken de leerlingen de eindtermen voor project algemene vakken. In 3 BSO Kantoor blijft de leerplanrealisatie achterop voor Nederlands omdat de leerlingen te weinig aan de communicatieve vaardigheden werkten. In toegepaste informatica kwamen sommige onderwerpen niet aan bod. In 3 TSO Secretariaat-talen zijn er tekorten voor Kantoortechnieken en toegepaste economie omdat de leerlingen te weinig kansen kregen om de praktijkdoelen uit het leerplan te realiseren. Na 3 jaar zal de inspectie deze tekorten opvolgen.

Binnen het kwaliteitsonderzoek werden de processen leerbegeleiding en evaluatie- en rapporteringspraktijk onderzocht.

Voor de school is leerbegeleiding een prioriteit. In de vakken uit die zich naast een waaier aan remediëringsinitiatieven in studiebegeleiding, studietips, begeleidde studie en remediëringstoetsen. Het effect van de inspanningen van de school en de leraren is nu nog niet merkbaar in de resultaten van de leerlingen. De vele vaktekorten tonen aan dat de leerlingen de einddoelstellingen voor verschillende vakken vaak niet halen.

De evaluatiepraktijk kreeg sinds het aantreden van de huidige directie een meer leerplangerichte invulling. In het verleden richtte de evaluatie zich voornamelijk op de kennis en het product. Om de leerplandoelen te evalueren zoals gevraagd in de leerplannen werden recent op schoolniveau afspraken gemaakt met de vakgroepen om de geëvalueerde leerinhouden te herverkavelen over kennis, vaardigheden en (vak)attitudes. De school heeft een evaluatiebeleid uitgeschreven en in het BSO geopteerd voor permanente evaluatie. De vakgroepen hebben afspraken gemaakt rond evaluatie. De meeste leraren passen de afspraken toe en evalueren leerplangericht. De vele tekorten voor de vakken in de loop en op het einde van het schooljaar geven aan dat heel wat leerlingen de leerplandoelen/eindtermen niet halen, maar ook dat de opgelopen leerachterstanden telkens vergroten. De leerachterstand waarmee de leerlingen de school instromen, de sociale omstandigheden waarin leerlingen leven en de thuiscultuur waarmee heel wat leerlingen geconfronteerd worden, maken het voor leraren moeilijk om aan het eind van het schooljaar objectief en consequent te delibereren. Ondanks de ondermaatse prestaties krijgen heel wat leerlingen een A-attest of een B-attest en vangen ze het volgende schooljaar aan met een nog grotere achterstand. Een verklaring voor deze royale attestering ligt in de doelstelling van de school om zo weinig mogelijk C-attesten uit te schrijven aan het eind van een schooljaar. Omdat de deliberatieklemtoon overwegend ligt op wat de leerling misschien zou kunnen in de toekomst, krijgt deze geen objectief beeld over zijn toekomstperspectief. De school verzamelt gegevens over de latere tewerkstelling of vervolgonderwijs. Ze is nog niet toe aan de analyse van deze gegevens.

De school heeft een evaluatiebeleid opgesteld. In het BSO evalueren de leraren voortaan permanent. De vakgroepen hebben afspraken gemaakt rond evaluatie. De meeste leraren passen de afspraken toe. Ze

evalueren meestal op een juiste manier of de leerlingen de leerplandoelstellingen hebben bereikt. Heel wat leerlingen bereiken de leerplandoelen/eindtermen niet. Hier staat de school voor een dilemma. De school vermijdt C-attesteringen om zittenblijven en schools afhaken tegen te gaan. Maar zo stromen ook leerlingen door met zwakke kennis, vaardigheden en attitudes. Deze aanpak kan op termijn ook de kansen van de leerling verzwakken. De school zal dit aandachtig moeten opvolgen en evalueren wat de gevolgen zijn van deze manier van attesteren. De gegevens over de latere tewerkstelling van de leerlingen of hun succes in het vervolgonderwijs bieden hiervoor interessante informatie. De school zou de resultaten kunnen gebruiken als signaal voor het succes van haar aanpak.

De interne kwaliteitszorg is zeker een aandachtspunt van het schoolbeleid en vooral zichtbaar onder de vorm van bevestigingen van personeel en leerlingen. De conclusies worden gebruikt als aandachtspunten om het beleid bij te sturen. De schoolse activiteiten worden geëvalueerd door de personeelsleden. Dat de school belang hecht aan interne kwaliteitszorg rendeert. In sommige vakgroepen wordt overlegd hoe de kwaliteit van de lessen kan worden verbeterd.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel	wiskunde	
Graad 2 TSO Handel-talen	Nederlands	kantoortechnieken, toegepaste economie
Graad 2 TSO Toerisme		
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	boekhouding, dactylografie, kantoortechnieken, Nederlands, stage, toegepaste economie, toegepaste informatica
Graad 3 TSO Secretariaat-talen	Nederlands, wiskunde	kantoortechnieken, stage, toegepaste economie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 *Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?*

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 **Kantoortechnieken en toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan 2006/128)**

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden zowel voor kantoortechnieken als voor toegepaste economie (handelseconomie en boekhouden) voldoende evenwichtig en met voldoende diepgang aangeboden. De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelen voldoet.

Onderwijsaanbod Met uitzondering van eindleerstofgedeelten voor toegepaste economie (de gezinnen, de economische dynamiek en de eindejaarsverrichtingen) worden de theoretische- en toepassingsgerichte inhoud die het leerplan oplegt, in voldoende mate aangeboden. De klemtoon ligt echter nog hoofdzakelijk op het bijbrengen van begripsmatige kennis en toepassingen. Het leren ontwikkelen van vaardigheden die de leerlingen toelaten om doelgericht kennis en inzicht toe te passen in diverse contexten is beperkt. Typerend in dit opzicht is de beperkte aandacht voor de leerplandoelstellingen i.v.m. de actualiteitsmap, de didactische uitstappen en de projecten.

Ondanks alle inspanningen om voor handelseconomie te vertrekken van actuele contexten en op basis van actueel lesmateriaal komt de vormende waarde van het deelvak handelseconomie nog niet volwaardig tot uiting. De leerlingen leren onvoldoende om op hun niveau en op een actieve wijze met teksten om te gaan, erover te communiceren, een didactische uitstap voor te bereiden, verslag erover uit te brengen en te evalueren. Ook het uitvoeren van projecten conform het leerplan (punten 13 en 14) kwam vorig schooljaar onvoldoende aan bod.

De krachtlijnen van het boekhoudonderricht worden correct toegepast: verrichtingen worden voldoende geanalyseerd en geduid op grond van het rekeningstelsel in relatie tot de balans en de resultatenrekening. Voor de boekhoudkundige registratie van de resultaatsverwerking werd nog geen didactisch boekhoudpakket aangewend. De leerlingen hebben soms geringe aandacht voor afwerking, de netheid en de nauwkeurigheid bij het boeken (inclusief de transfers in de journaals).

De onderwijspraktijk voor kantoortechnieken beantwoordt niet volledig aan de leerplanvisie en de leerplandoelstellingen die een meer praktijkgerichte benadering vooropstellen. Specifieke termen, begrippen en aspecten van het kantoorwerk worden hoofdzakelijk cognitief bijgebracht aan de hand van voorbeelden en toepassingen uit een leerboek. Kantoortechnische vaardigheden en attitudes worden onvoldoende bijgebracht en ingeoeft. Ook het onderdeel communicatie in II,2 wordt beperkt en hoofdzakelijk theoretisch benaderd.

Het besteden van extra lestijden aan handelsvakken bevordert de leerplanrealisatie. De heterogene klassensamenstelling, de voortdurende in- en uitstroom van leerlingen en de mateloze energie die gestopt wordt in herhalingen, motivatie en opvolging zijn echter niet vreemd aan deze

minder positieve vaststellingen in verband met de leerplanrealisatie.

- Evaluatiepraktijk** De evaluatie is representatief voor de behandelde leerstof maar in functie van de leerplandoelstellingen vatbaar voor verbetering. De frequentie van het aantal toetsen en de terugkoppeling naar de leerlingen verzekeren het formatieve karakter van de evaluatie vakgebonden attitudes en vaardigheidswerkstukken worden weinig of niet geëvalueerd. De uitgebreide examenopgaven zijn vaak gebaseerd op het leerboek en niet zelden van een laag cognitief niveau ("Wat is ..."; "Geef ...", "Vul aan ..."). Niet alle vragen bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan leerplandoelen. De inbreng van actualiteit in de examenvragen voor handelseconomie is positief. Met uitzondering van boekhouden komen toepassingsvaardigheden en inzichtelijke kennis veel minder aan bod. Vaardigheden inzake het opzoeken, verwerken en interpreteren van informatiebronnen worden niet geëvalueerd. In strijd met de leerplandoelstellingen worden vaardigheden en attitudes in de proefwerken voor kantoortechnieken doorgaans eenzijdig cognitief bevraagd en beoordeeld. Hierbij worden de beperkte verbale en reproductieve vaardigheden ook voor deze meer praktische leervakken overgewaardeerd. De leerlingen krijgen tijdens het schooljaar (herhalings)vragen aangeboden, die qua type en inhoud sterk gelijkend of zelfs identiek zijn aan de proefwerkvragen. De proefwerken worden hierdoor gereduceerd tot reproductie van parate kennis wat vragen doet rijzen naar de validiteit en vooral naar het beklijvende ervan. Bovendien wordt er voor de veeleer theoretische vak- of leerstofonderdelen bijzonder mild verbeterd. Ook dit brengt de validiteit van de resultaten in het gedrang. De resultaten voor de verschillende deelvakken voldoen doorgaans, maar aangezien de evaluatie niet valide is, zegt dit weinig over het feit of de leerlingen al dan niet het gewenste niveau bereiken. Uit de leerlingendossiers en de rapportcommentaren, maar vooral ook uit de sterk leerlinggerichte inzet van de vakgroep blijkt dat zwakke resultaten meestal enkel te relateren zijn aan onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen.
- Uitrusting** Leerlingen oefenen de praktijk niet genoeg en leren hun technische vaardigheden onvoldoende ontwikkelen omdat er geen didactische kantoorklas beschikbaar is voor de leerlingen van de tweede graad. De gebruikte klaslokalen voor toegepaste economie zijn vakdidactisch goed aangekleed en lenen zich voldoende tot interactieve werkvormen. De ICT-infrastructuur voldoet maar het gebruik van ICT gelinkt aan een groeiend aantal leerlinggestuurde opdrachten is beperkt. Ook het elektronisch leerplatform wordt veeleer sporadisch benut.
- Leerbegeleiding** De leraren kampen voortdurend met een spanning tussen leerplanrealisatie en zorgbreedte. De bereidheid voor remediëring en bijkomende uitleg tijdens de middagpauzes is groot, maar volstaat niet altijd om de opgelopen leerachterstand, de beperkte inzet en de demotivatie van de leerlingen te compenseren. Men werkt hoofdzakelijk leerboekgericht en een aanpak van de lessen via alternatieve werkvormen of begeleid zelfstandige opdrachten is beperkt. In tegenstelling tot wat het leerplan vraagt, worden een te

beperkt aantal opdrachten gegeven waarin competenties rond het toepassen van kennis in nieuwe situaties, samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het begeleid gebruik van ICT kunnen worden geoefend en geëvalueerd.

Deskundigheidsbevordering Het opvolgen en toepassen van didactische evoluties via nascholing voldoet. De inhoudelijke diepgang van de formele vakgroepwerking is beperkt. Aan de gezamenlijke uitwerking van een leerlijn op vlak van begeleid zelfstandig leren, het stimuleren van de zelfwerkzaamheid met activerende opdrachten, de integratie van actualiteit en ICT en de evaluatie hiervan is de vakgroep nog niet toe. Ook over de inhoudelijke aspecten van een brede en valide evaluatie wordt nog onvoldoende gereflecteerd.

3.1.1.2 Nederlands in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan 2002/009 en leerplan 2012/019)

Voldoet

Binnen het curriculum van de tweede graad worden de eindtermen Nederlands volledig aangeboden en voldoende verwerkt in functionele contexten. De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen varieert van goed tot onvoldoende.

Onderwijsaanbod Door proefwerken kon de functionele taalvaardigheid van de leerlingen niet worden nagegaan. Uit de leerlingennotities blijkt dat de vaardigheden (luisteren, spreken, lezen, schrijven) geïntegreerd aan bod komen in communicatieve situaties en voldoende centraal staan. De nadruk wordt gelegd op taalbeschouwende elementen, begrijpend lezen en structurerend lezen. De kijkvaardigheid is nog onvoldoende gekoppeld aan de luister- en spreekvaardigheid. Vaardigheden die leiden tot mondeling communiceren komen wel aan bod, maar worden onvoldoende aangestuurd vanuit het toepassen van heldere strategieën. Uit de spreekopdrachten van het eerste leerjaar blijkt dat de leerlingen onvoldoende worden uitgedaagd om de gespreksvaardigheden en – strategieën zoals anticiperen, parafraseren en samenvatten, reageren en concluderen te oefenen. De schrijfvaardigheidsoopdrachten zijn gevarieerd en voldoende creatief van aard.

Mede door de zwakke leerlinginstroom zijn de luister- en schrijfopdrachten in het eerste leerjaar voor dagelijks werk en proefwerken minimalistisch ingevuld. Sommige leerlingen ontrafelen met moeite een eenvoudig krantenartikel. Toch ontbreekt het de leerlingen aan uitdagingen en referentiekaders om te kunnen vorderen in het leerproces. De leerinhouden zijn niet altijd aangepast aan het doelpubliek. Een stukje tekst in het dialect gebruiken kan als oefening, maar is zeker als proefwerkvraag niet het gepaste leermateriaal voor taalarme leerlingen. In het tweede leerjaar daarentegen is het verwerkingsniveau van luisteren, lezen, taalbeschouwing, schrijven en spreken uitdagend. De leerinhouden zijn aangepast, gevarieerd en leerplangericht. Veel nadruk wordt gelegd op de beheersing van de leesvaardigheid zoals begrijpend lezen, structurerend lezen en tekstanalyse. Een variatie aan tekstmateriaal, teksttypes en tekstsoorten wordt aangeboden. De leerlingen leren voldoende reflecteren over hun eigen en andermans taalgebruik en maken duidelijk vorderingen.

Evaluatiepraktijk In het eerste leerjaar is de evaluatie diffuus bij gebrek aan leerplangerichte evaluatiecriteria. De leerlingen kennen het gewenste beheersingsniveau en de verwachtingen onvoldoende. Daarenboven worden sommige opdrachten te royaal beoordeeld (bijv. bij het schrijven van een email volstaan enkele korte zinnestjes).
In het tweede leerjaar dekt de leerlingenevaluatie de leerplandoelen en is bijgevolg valide. De evaluatie is transparant. De puntenverdeling is duidelijk.
Opvallend is dat de evaluatieresultaten in de hele graad voor dagelijks werk doorgaans een stuk hoger liggen dan de evaluatieresultaten voor de proefwerken. De leerlingen hebben het duidelijk moeilijk met de verwerking van breder opgevatte taaltaken, wanneer de hoeveelheid leerstof te groot wordt waarin beroep wordt gedaan op de verschillende vaardigheden. Voor dagelijks werk is het duidelijk hoe en in welke mate de taalvaardigheden geëvalueerd worden. De summatieve evaluatie is ruimer opgevat. Het is niet altijd duidelijk hoe de deelvragen geëvalueerd worden. Een meer transparante communicatie over de verwachtingen van de leraar kan de kloof tussen formatieve en summatieve evaluatie verkleinen.

Leerbegeleiding De leraren trachten het leef- en leerklimaat aangenaam te maken voor hun leerlingen door op een geïnteresseerde en communicatieve wijze met de leerlingen in gesprek te gaan. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie. De leerlingen worden niet altijd even sterk betrokken bij hun leerproces. Leerlingen met specifieke moeilijkheden krijgen bijkomende ondersteuning.
Alle leerlingen worden begeleid in de voorbereiding van hun proefwerken door middel van leerstofoverzichten. De leraren moedigen de leerlingen aan en sturen bij waar nodig.

Uitrusting De aanbevolen materiële uitrusting is in beperkte mate beschikbaar. Multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn niet in alle leslokalen permanent inzetbaar.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking heeft af te rekenen met frequente wisselingen in de personeelsbezetting, waardoor het vakoverleg gefaseerd verloopt. De vakgroep heeft het nieuwe leerplan (2012/019) dat bij aanvang van dit schooljaar in het eerste leerjaar werd ingevoerd, nog niet als basisdocument gebruikt voor het bijsturen van het curriculum.

3.1.1.3 Wiskunde in tso tweede graad in Handel (leerplan 2007/038) en derde graad in Secretariaat-Talen (leerplan 2005/069)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen van het graadleerplan in de tweede graad en in de derde graad worden in voldoende mate gerealiseerd. Het aanbod van de leerstof is evenwichtig en met aanvaardbare diepgang. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen is leerlinggebonden en varieert binnen dezelfde lesgroepen van goed tot onvoldoende. De evaluatie is transparant, overwegend valide en voldoende betrouwbaar.

Onderwijsaanbod	De vakgroep beantwoordt zowel in de lessen als in de evaluatie aan de verwachtingen van het leerplan rond de tijdsbesteding, aan de verschillende clusters van doelstellingen. De leraren hebben recent leerlijnen opgesteld. Deze focussen zich hoofdzakelijk op een inventarisatie van de verschillende groepen leerdoelen (samenhang, continuïteit) over de leerjaren heen. Leerlijnen rond niveaudifferentiatie, onderwijsorganisatie, onderwijsbenadering en studieloopbaanbegeleiding zijn veeleer impliciet dan expliciet aanwezig. Het pedagogisch project van de school verwacht dat de vakgroep inzet op talentontwikkeling. Ook de vakgebonden eindtermen en de leerplannen verwachten dat naast kennis gewerkt wordt aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachtingen staat onder druk omdat de klemtoon overwegend ligt op de ontwikkeling van kennis en rekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder uitdrukkelijk aan bod. Aanvullend is de vakgroep zoekende om de vakgerichte attitudes met meer rendement na te streven. De algemene eindterm in verband met ICT (tweede graad: ET 5, derde graad ET 3) en de ICT-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd vanaf II, 2. In II, 1 is de ICT-integratie veeleer onbestaande. Het inschakelen van het digitaal platform als leerplatform in het onderwijsleerproces zit nog in een beginstadium, mede door drie recente wisselingen van digitaal platformen op school. De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal is goed.
Uitrusting	De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. Elke wiskundeleraar kan gebruik maken van minstens één computer met degelijk projectiesysteem. Numeriek zijn er voor de leerlingen op schoolniveau voldoende computers, maar de beschikbaarheid van het computerpark is beperkt afgestemd op een vlotte en ondersteunende ICT-integratie door de leerlingen in de lessen wiskunde. Het systeem van computerhoeken met enkele computers, zoals in sommige vakken, is nog niet van toepassing in de lessen wiskunde.
Evaluatiepraktijk	De congruentie tussen de leerplandoelen en de evaluatie is voldoende, met uitzondering van de evaluatie van vaardigheden en attitudes. Men hanteert overwegend een testcultuur en integreert zelden elementen van een evaluatiecultuur hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis en vaardigheden ook vakgebonden attitudes benadrukken. Bovendien werkt men bijna uitsluitend met aangekondigde toetsen. Het is enerzijds positief dat de school de leerlingen wil ondersteunen om te werken aan een grotere zelfredzaamheid en zelfstandigheid, maar anderzijds creëert dit systeem voor de leerlingen valkuilen betreffende het bijhouden van de leerstof. De proefwerken bevatten een transparante puntenverdeling en verbeterersleutels. De vraagstelling is degelijk en de normering voldoet. Deze elementen tonen aan dat de evaluatie overwegend valide, voldoende betrouwbaar en transparant is. In de tweede graad is de jaarlijkse variatie binnen de examenopgaven voor verbetering vatbaar.

De evaluatieresultaten variëren van goed tot onvoldoende met uitschieters zowel naar boven als naar beneden. Uit de aard van de toets- en taakopgaven voor dagelijks werk, de soms zware onvoldoendes van een aantal leerlingen op de examens en soms alleen maar op de examens, de rapportcommentaren, maar vooral de leerlinggerichte inzet van de vakgroep blijkt dat zwakke resultaten overwegend te relateren zijn aan onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. In enkele gevallen blijkt zelfs een aversie tot het vak wiskunde. Deze situatie wordt gevoed door een attesteringsbeleid op schoolniveau dat de formulering “...heeft met vrucht beëindigd...” in de regelgeving (so 64) veeleer interpreteert op basis van wat de leerling misschien zou kunnen in de toekomst. Men steunt op een onvoldoende evenwichtige wijze op het gehele dossier van de leerling (Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19/07/2002, Art. 5, §5) waaronder de beheersing van de eindtermen en leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes op het einde van het voorbije leerjaar.

Leerbegeleiding Een samenspel van verschillende context-, input- en procesfactoren zet een druk op de leerplanrealisatie en heeft een negatieve invloed op het leerrendement. Meer leerlingen dan in de referentiescholen hebben leerachterstand omwille van taalachterstand. Deze leerachterstand neemt bij een grote groep leerlingen toe door al dan niet gewettigde afwezigheden of door te laat komen. De studiehouding bij relatief veel leerlingen is bovendien veeleer zwak tot onvoldoende. Uit de studieresultaten en de commentaren op de rapporten blijkt dat een aantal leerlingen totaal geen interesse hebben voor wiskunde. De leraren voelen zich genooddaakt om zowel in de les als buiten de les preventieve en curatieve remediëringen aan te bieden als compensatie voor de onvoldoende studiemotivatie en de daaruit voortvloeiende hiaten in de beheersing van de leerstof. De vakgroep trapt echter niet in de valkuil om de leerlingengerichtheid extreem te laten overwegen op de leerplangerichtheid. De draagkracht van de leraren rond de leerbegeleiding in hoofde van de hierboven beschreven leerlingen is echter bereikt. De uiteenlopende leerlingengerichtheid tonen aan dat vele leerlingen nood hebben aan meer leervaardigheden en leerattitudes. Ondanks deze vaststellingen wordt het expliciet en gelijkgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ‘leren leren’ verengd tot het wegwerken van leerachterstanden en taalachterstanden, het inslijpen van de noodzakelijke verworvenheden uit de voorgaande leerjaren of voorgaande lessen en het geven van studietips bij de start van het schooljaar of bij de voorbereiding van de examens. Tot een afstemming van de eindtermen rond ‘leren leren’ op de nieuwe leerstof komt men nauwelijks. Het onvoldoende beheersen van de eindtermen ‘leren leren’ rond opvattingen rond leren (ET 1, ET 2) en regulering van het leerproces (ET 7 – ET 12) zetten mede een druk op de studiemotivatie en op het leerrendement. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met compenserende maatregelen en bijkomende studiebegeleiding.

Sociale en emotionele begeleiding De vakgroep wordt geconfronteerd met heterogene groepen van leerlingen met een eigen verleden, een eigen levensbeschouwing, een eigen culturele rijkdom, maar ook met eigen problemen. De opvoedkundige

taakbekommernis manifesteert zich in een grote zorg voor het welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

Deskundigheidsbevordering Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden enkele vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. Het aantal gevolgde nascholingen is veeleer beperkt. De vakgroep geeft aan dat ze te weinig aanbod vindt dat afgestemd is op het profiel en de problematieken van de school. Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep maandelijks. Mede onder impuls van de directie worden vakinhoudelijke onderwerpen besproken die een link hebben met aandachtspunten op schoolniveau

3.1.1.4 Kantoortechnieken, toegepaste economie en stage kantoortechnieken in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplan 2007/074, leerplan 2008/065 en leerplan 2007/072)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voor kantoortechnieken voldoet niet omdat de leerplandoelstellingen onvoldoende evenwichtig en met voldoende diepgang worden aangeboden. De evaluatie is niet valide omdat ze onvoldoende is afgestemd op de leerplandoelen. De beheersing de leerplandoelen is leerlinggebonden en varieert binnen dezelfde lesgroepen van goed tot onvoldoende. Bovendien wordt niet gewerkt met een checklist per leerling en wordt het bijkomende attest over de basiskennis van het bedrijfsbeheer (SO 2008/01) dus ten onrechte uitgereikt aan alle leerlingen die de lessen toegepaste economie volgen in de derde graad. Dit is in strijd met de regelgeving. Voor toegepaste economie en stage voldoet de leerplanrealisatie en evaluatie.

Onderwijsaanbod Het leerplangericht functioneren, gekoppeld aan het lestempo en een evenwichtige tijdsbesteding zorgen voor een vrij behoorlijke leerplanrealisatie voor toegepaste economie (recht en wetgeving en bedrijfseconomie). De leerlingen krijgen de theoretische leerstof voor recht en wetgeving niet tot op het detail aangeboden. Deze keuze sluit aan bij het leerplan en de beginsituatie van de leerlingengroep. De lessen zijn concreet en voldoende praktisch dankzij aangepast, zelf ontwikkeld lesmateriaal.

Voor het onderdeel bedrijfseconomie worden de meeste leerinhouden behandeld ter voorbereiding van het opstellen van een ondernemingsplan. Toch worden nog niet alle leerstofitems voldoende leerplangericht en vanuit dit perspectief behandeld. Hoewel het zelf oprichten van een (fictieve) onderneming een opdracht is voor de geïntegreerde proef (GIP), heeft de vakgroep nog onvoldoende nagedacht over de pedagogisch-didactische meerwaarde om voor het leerstofaanbod voor bedrijfseconomie te vertrekken vanuit dit idee.

De school reikt attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer uit aan alle leerlingen die de lessen toegepaste economie volgen. Ze kan echter momenteel niet aantonen dat, op basis van checklisten per leerling, alle inhouden uit de omzendbrief SO 2008/01 voldoende gerealiseerd worden. De onderwijspraktijk voor kantoortechnieken beantwoordt niet aan de leerplanvisie en de leerplandoelstellingen. Ondanks de opmerkingen in het vorige doorlichtingsverslag en de praktijkgerichte benadering, die het leerplan duidelijk vooropstelt, gaan de lessen niet door in een voldoende uitgerust vaklokaal. De basiscompetenties op het gebied van kennis, vaardigheden en attitudes, noodzakelijk om met voldoende bagage een professionele loopbaan in de administratieve sector (leerplan kantoortechnieken) aan te vatten, worden onvoldoende bijgebracht en ingeoefend. Specifieke termen, begrippen en aspecten van het

kantoorwerk worden hoofdzakelijk in III,1 cognitief bijgebracht aan de hand van voorbeelden en toepassingen uit een leerboek. Vooral in III,2 is het lesrendement in functie van het verwezenlijken van specifieke leerplandoelstellingen laag. Leerplangerichte didactische uitstappen (minimaal 1 per jaar) zijn schaars. De uitvoering van een project waarin meerdere doelstellingen geïntegreerd aan bod komen, ontbreekt. Bovendien wordt er in beide leerjaren veel tijd besteed aan onderwerpen die niet in het leerplan staan. Vakkenoverleg om overlappingen of hiaten in het leerstofaanbod te vermijden, ontbreekt. De school organiseert een blokstage van drie weken in het tweede leerjaar. Ze wordt inhoudelijk en administratief goed voorbereid, georganiseerd en opgevolgd. De aandacht besteed aan het bijhouden van de stageverslagen en de schriftelijke reflectie op het eigen functioneren zijn positief. Voor de GIP wordt beleidsmatig jaarlijks een degelijke informatiebundel met een afsprakenkader per studierichting opgesteld. Het totaalconcept is voldoende vakoverschrijdend en gelinieerd met het beroepsopleidingsprofiel o.a. de zwaarte van de vakopdrachten versus de leerplandoelstellingen.

- Evaluatiepraktijk** De evaluatie is representatief voor de behandelde leerstof maar in functie van de leerplandoelstellingen zeker nog vatbaar voor verbetering. De frequentie van het aantal toetsen en de terugkoppeling naar de leerlingen verzekeren het formatieve karakter van de evaluatie. Het resultaat voor dagelijks werk is echter quasi uitsluitend samengesteld uit toetsresultaten. Vaardigheden inzake het opzoeken, verwerken en interpreteren van informatiebronnen worden sporadisch geëvalueerd. De examenvragen voor recht en wetgeving zijn uitnodigend en voldoende evenwichtig wat betreft de bevraging van kennis, toepassingen en inzicht. De examenopgaven voor kantoortechnieken zijn gebaseerd op het leerboek en niet zelden van een laag cognitief niveau ("Wat is ..."; "Geef ...", "Vul aan ..."). Te weinig vragen bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan leerplandoelen en correcte leerinhouden. Vaardigheden en attitudes in de proefwerken voor kantoortechnieken worden doorgaans eenzijdig cognitief bevraagd en beoordeeld. De resultaten voldoen doorgaans, maar aangezien de evaluatie niet valide is, zegt dit weinig over het feit of de leerlingen al dan niet het gewenste niveau bereiken.
- Uitrusting** Het ontbreken van een didactisch uitgebouwde kantoorklas, die voldoende beschikbaar is, werkt remmend op een praktijkgericht leerproces en op het inoefenen van vaardigheden. De ICT-infrastructuur voldoet maar het gebruik van ICT gelinkt aan een groeiend aantal leerlinggestuurde opdrachten staat voor de meeste deelvakken nog in de kinderschoenen.
- Leerbegeleiding** De leraren besteden veel tijd en individuele zorg aan bijwerk- en inhaallessen, aan herhalingslessen voor de examens, aan de afbakening van de leerstof en aan het remediëren na toetsen en examens. Het rendement van de lessen kan worden opgevoerd door in te spelen op de motivering en de actieve betrokkenheid van de leerlingen. Bij het aanbrengen van de leerstof wordt echter niet altijd vertrokken vanuit teksten over actuele rechtszaken en andere actuele publicaties (recht) of vanuit praktische probleemstellingen (bedrijfseconomie en

kantoortechnieken) die de interesse van de leerlingen kunnen aanscherpen. De leerlingen worden ook weinig vertrouwd gemaakt met de zelfwerkzaamheid, het actualiteitsprincipe en het zelfstandig leren. Het opzoeken en verzamelen van gegevens, wat uiteraard ook bij toetsen en examens kan aangewend worden, behoort nog niet tot het handelingsrepertoire van de leerlingen.

Waar de klemtoon zou moeten liggen op de praktijkgerichte kennisverwerving, op het opzoeken, ordenen en toepassen van die kennis als voorbereiding op de instap in het professionele leven werkt men nog sterk leerboek- of cursusgericht. Werkvormen en begeleid zelfstandige opdrachten waarin competenties rond het toepassen van kennis in nieuwe situaties, samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het begeleid gebruik van ICT kunnen worden geoefend en geëvalueerd, nog schaars. Ook van het elektronisch leerplatform wordt slechts beperkt gebruik gemaakt.

De inpassing van extra-activiteiten zoals gastsprekers, bedrijfsbezoeken en didactische uitstappen is beperkt. Wellicht kan de individuele nood aan remediëring deels opgevangen worden door een sterkere verwerking van de leerplandoelen tijdens de lessen.

Deskundigheidsbevordering Naast de spontane en informele contacten tussen collega's, heeft het formele studierichtingsoverleg inhoudelijk een beperkte diepgang. De documentenanalyse en de onderwijspraktijk wijzen uit dat er sterk individueel wordt gewerkt en dat de noodzakelijke verticale en horizontale samenhang tussen de deelvakken ontbreekt. Men laat hierdoor duidelijk kansen liggen voor interne kwaliteitsbewaking en -bevordering. Ook vakkenoverleg op basis van leerplanstudies om overlappingsen of hiaten in het leerstofaanbod te vermijden, ontbreekt. Het gezamenlijk uitwerken van een leerlijn op vlak van begeleid zelfstandig leren, het stimuleren van de zelfwerkzaamheid met activerende opdrachten, de integratie van actualiteit en ICT en de evaluatie hiervan zijn werkpunten voor de vakgroep. Ook over de inhoudelijke aspecten van een brede en valide evaluatie of van de recent ingevoerde permanente evaluatie wordt nog onvoldoende gereflecteerd.

3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-Talen (leerplan 2004/080)

Voldoet

Binnen het curriculum van de derde graad worden de eindtermen Nederlands volledig aangeboden en voldoende verwerkt in functionele contexten. Het leerplan wordt voldoende als vertrekpunt gebruikt voor het uitwerken van het curriculum. De evaluatiepraktijk is slechts gedeeltelijk afgestemd op de leerplandoelen. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen is leerlinggebonden en varieert van goed tot onvoldoende.

Onderwijsaanbod Door stages werden tijdens de doorlichtingsweek geen lesbezoeken afgelegd. De vier vaardigheden (luisteren, spreken, lezen, schrijven en) komen geïntegreerd aan bod in communicatieve situaties, maar de taaltaken worden veeleer gefragmenteerd en nog onvoldoende procesmatig aangebracht. De nadruk wordt in sterke mate gelegd op het bespreken van taalbeschouwende elementen (woordenschat, spelling, verwijswoorden) en minder op het inzetten van strategische vaardigheden. Het inzicht in tekstopbouw wordt onvoldoende als voorbeeld van strategie gebruikt om leerlingen een hulpmiddelen aan te reiken en te oriënteren op

sprek- en schrijftaken. Ook de vaardigheden tot mondeling communiceren richten zich onvoldoende op het toepassen van de gepaste strategie. Leerlingen leren voor spreken via beoordelingsschema's reflecteren op de eigen prestatie en die van de andere leerlingen maar niet op de aangewende strategie. De leerlingen worden sterk begeleid in hun leerproces naar receptieve (luisteren, kijken en lezen) en productieve (spreken en schrijven) taalbeheersing maar onvoldoende uitgedaagd naar zelfstandig werken op basis van referentiekaders. Hierdoor kan onvoldoende worden aangetoond dat leerlingen kunnen gebruikmaken van de gepaste hulpbronnen. Taalbeschouwing wordt niet aangeboden vanuit een beginsituatie- of foutenanalyse van producten van leerlingen, maar te gemakkelijk vanuit foute voorbeelden. Deze werkwijze is niet aangepast aan het doelpubliek. De leerlingen krijgen te weinig kansen om taalbeschouwend hun eigen fouten en dus hun taal bij te schaven. Luistervaardigheid wordt enkel geëvalueerd en niet geoefend. Het luik literatuur wordt ingevuld vanuit de literatuurgeschiedenis en minder vanuit een tekstkeuze en een tekstervarende manier van lezen, zoals het leerplan vraagt.

Leerbegeleiding De positief ingestelde leraren maken het leef- en leerklimaat voor hun leerlingen zo veilig en aangenaam mogelijk door op een geïnteresseerde en communicatieve wijze met de leerlingen in gesprek te gaan. Zij begeleiden en ondersteunen de leerlingen maximaal door middel van leertips, afspraken, afbakening van de behandelde leerstof, remediëringsoefeningen. Maar, met leerlinggericht werken, zelfstandig werken of leren om leerlingen zelfverantwoordelijk te maken, is er nog onvoldoende ervaring opgebouwd. Daarenboven zijn de leerlingen nog niet vertrouwd met het zelfstandig leren van de 2de graad om te komen tot zelfverantwoordelijk leren in de derde graad. Ze worden onvoldoende verantwoordelijk gesteld voor hun leerproces. Leerlingen met specifieke moeilijkheden krijgen de afgesproken bijkomende ondersteuning.

Evaluatiepraktijk De leerlingenevaluatie dekt slechts een beperkt aantal leerplandoelen. De evaluatie bestaat zowel uit deelproeven als eindproeven. De evaluatie voor het dagelijks werk bevat de taalvaardigheden geëvalueerd op basis van taken en toetsen. De summatieve evaluatie is breed opgevat rond luister-, lees-, en spreekvaardigheid, taalbeschouwende elementen (woordenschat, spelling) en literatuur. De evaluatie is vaak onvoldoende transparant door het gebrek aan een duidelijke puntenverdeling met vooraf afgesproken en gecommuniceerde criteria. De formatieve evaluatie wordt nog onvoldoende gehanteerd om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en vervolgens een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen.

Uitrusting De aanbevolen materiële uitrusting is beschikbaar. Multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn niet permanent inzetbaar maar wel reserveerbaar.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking werd gehypothekeerd door frequente wissels, waardoor het vakoverleg moeizaam verloopt en de verticale samenhang onduidelijk is.

3.1.1.6 Boekhouding, kantoortechnieken, toegepaste economie en stage/praktijk kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/028, leerplan 2008/030, leerplan 2008/031 en leerplan 2008/039)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet omdat de leerplandoelstellingen in de meeste vakken voldoende en evenwichtig worden aangeboden. De evaluatie is voldoende valide. De vakgroep is geëngageerd en beschikt over voldoende inzet en deskundigheid om de werkpunten op te nemen.

Onderwijsaanbod Hoewel er omwille van de heterogene leerlingeninstroom veel tijd moet besteed worden aan herhaling, voldoet de leerplanrealisatie voor boekhouding. Er wordt ook oordeelkundig gebruik gemaakt van een didactisch boekhoudpakket. De aandacht die daarbij gaat naar de voorraadadministratie, nochtans een belangrijk onderdeel voor het vak kantoortechnieken, is te beperkt. Bij het onderdeel bedrijfsbeleid is de aandacht die gaat naar de interpretatie van de balans en resultatenrekening veeleer zwak.

De leerplanrealisatie voor toegepaste economie (recht en wetgeving en bedrijfseconomie) is vrij behoorlijk. Het lestempo is adequaat en de tijd wordt evenwichtig besteed. Voor het onderdeel bedrijfseconomie is het meer praktijk- en leerplangericht behandelen van de meeste leerinhouden via bijv. een project nog een uitdaging. De school reikt ten onrechte attesten uit over de basiskennis van het bedrijfsbeheer aan alle leerlingen die de lessen toegepaste economie volgen. Ze kan echter momenteel niet aantonen dat, op basis van checklisten per leerling, alle inhouden uit de omzendbrief SO 2008/01 voldoende gerealiseerd worden. Dit is in strijd met de regelgeving.

De onderwijspraktijk voor kantoortechnieken beantwoordt niet volledig aan de leerplanvisie en de leerplandoelstellingen. Er wordt verhoudingsgewijs in beide leerjaren te veel tijd besteed aan de stage (onderdeel vaktechnieken) ten nadele van het logistieke luik. Het deel administratieve verwerking van de logistieke keten wordt doorgaans op een theoretische wijze aangebracht en de aandacht voor wie wat doet binnen de logistieke flows is beperkt. De werkzaamheden in verband met binnenkomende en uitgaande goederen worden voldoende benadrukt, maar komen niet echt praktijkgericht tot leven (bijv. via logistieke simulaties, een magazijnspel). Gezien het competentie- en logistiek gerichte profiel van het vak in de studierichting is dit duidelijk een lacune.

De school organiseert altemeer stages in beide leerjaren. Ze worden inhoudelijk en administratief goed voorbereid, georganiseerd en opgevolgd. De aandacht besteed aan het bijhouden van de stageverslagen is positief.

Voor de GIP wordt beleidsmatig en jaarlijkse een degelijke informatiebundel met een afsprakenkader per studierichting opgesteld. De geïntegreerde proef voor Kantoor is opgebouwd rond de stages. Door de toepassing van een aantal leerinhouden uit de vakken van het specifiek

gedeelte, samen met de taalvakken heeft de proef een voldoende geïntegreerd karakter. De leraren ondersteunen het verloop van de proef met behulp van afgebakende opdrachten, duidelijke afspraken en een goede begeleiding. Ook attitudes en vaardigheden (bijv. het eindproduct mondeling voorstellen) komen voldoende aan bod.

- Evaluatiepraktijk** De evaluatie is representatief voor de behandelde leerstof maar in functie van de leerplandoelstellingen duidelijk vatbaar voor verbetering. Nog te weinig vragen bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan specifieke leerplandoelen. De frequentie van het aantal toetsen en de terugkoppeling naar de leerlingen verzekeren het formatieve karakter van de evaluatie. Er is bij toetsen en examens aandacht voor zowel reproductieve als toepassingsgerichte vragen. Het resultaat voor dagelijks werk is echter quasi uitsluitend samengesteld uit toetsresultaten. Competenties en vakgebonden vaardigheden worden echter veel minder in kaart gebracht, wat in strijd is met het competentiegerichte karakter van de leerplannen en met het profiel van de studierichting.. De procesevaluatie van de stages en de GIP is transparant en representatief. Uit de leerlingendossiers en de rapportcommentaren, maar vooral ook uit de leerlinggerichte inzet van de vakgroep blijkt dat zwakke resultaten meestal enkel te relateren zijn aan onvoldoende voorkennis, studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen.
- Uitrusting** Volgens het leerplan moet voor het vak kantoortechnieken worden gestreefd naar een lokaal met het uitzicht van een kantoor en/of logistiek gerichte ruimte. Dat is echter momenteel niet het geval. Dit hypothekeert een leerplan- en praktijkgerichte benadering. De leerlingen hebben toegang tot een informaticalokaal met internetaansluiting en digitaal bord. De ICT-infrastructuur voldoet maar het gebruik van ICT gelinkt aan een groeiend aantal leerlinggestuurde opdrachten is beperkt. Het didactisch boekhoudpakket valt volgens de vakgroep vaak uit en de meeste computers die voor deze studierichting kunnen gebruikt worden zijn traag, waardoor er onderwijstijd verloren gaat.
- Leerbegeleiding** De leraren besteden veel tijd en individuele zorg aan bijwerk- en inhaallessen, aan herhalingslessen voor de examens, aan de afbakening van de leerstof en aan het remediëren na toetsen en examens. Er wordt ontzettend veel energie gestopt in het motiveren van leerlingen, het aankweken van een positieve studiehouding en het opvolgen van taken en opdrachten. Ondanks deze inspanningen zet de quasi continue instroom van leerlingen met een beperkte of zelfs helemaal geen voorkennis van handelsvakken de leerplanrealisatie onder druk. Het rendement van de meeste lessen wordt bovendien gehypothekeerd door afwezigheden van leerlingen en hun gebrek aan inzet en verantwoordelijkheidsbesef. Waar de klemtoon zou moeten liggen op de praktijkgerichte kennisverwerving, op het opzoeken, ordenen en toepassen van die kennis als voorbereiding op de instap in het professionele leven, werkt men nog sterk leerboekgericht. In tegenstelling tot wat de leerplannen vragen, zijn alternatieve werkvormen en begeleid zelfstandige opdrachten waarin competenties rond het toepassen van kennis in nieuwe situaties,

samenwerken in groep, schriftelijk en mondeling presenteren en het begeleid gebruik van ICT kunnen worden geoefend en geëvalueerd, nog schaars. Ook van het elektronisch leerplatform wordt slechts beperkt gebruik gemaakt.

De inpassing van extra-activiteiten zoals gastsprekers, bedrijfsbezoeken en didactische uitstappen is beperkt.

Deskundigheidsbevordering Naast de spontane en informele contacten tussen collega's, heeft het formele studierichtingsoverleg inhoudelijk een beperkte diepgang. De documentenanalyse en de onderwijspraktijk wijzen uit dat er sterk individueel wordt gewerkt en dat de noodzakelijke verticale en horizontale samenhang tussen de deelvakken ontbreekt. Men laat hierdoor duidelijk kansen liggen voor interne kwaliteitsbewaking en -bevordering. Ook vakkenoverleg op basis van leerplanstudies om overlappingsen of hiaten in het leerstofaanbod te vermijden, ontbreekt. Het gezamenlijk uitwerken van een leerlijn op vlak van begeleid zelfstandig leren, het stimuleren van de zelfwerkzaamheid met activerende opdrachten, de integratie van actualiteit en ICT en de evaluatie hiervan zijn werkpunten voor de vakgroep. Ook over de inhoudelijke aspecten van een brede en valide evaluatie of van de recent ingevoerde permanente evaluatie wordt nog onvoldoende gereflecteerd.

3.1.1.7 Dactylografie / Toegepaste informatica in bso de derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/029)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor dactylografie / toegepaste informatica is volledig, evenwichtig en verloopt met voldoende diepgang. De evaluatie is transparant, valide en voldoende betrouwbaar.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen van het graadleerplan werden vorig schooljaar in voldoende mate gerealiseerd. De toepassing van de BIN-normen krijgt voldoende aandacht. De aanpak is voldoende taakgericht versus een overwegend pakketgerichte benadering. Het inzicht en het probleemoplossend denken worden voldoende gestimuleerd. Het schoolplatform wordt ingezet als communicatieplatform, zowel binnen de vakgroep als tussen de vakgroep en de leerlingen. Contacten met de bedrijfswereld krijgen vorm en inhoud via de stages en bedrijfsbezoeken. De aanpak van de geïntegreerde proef (GIP) wordt ondersteund door een gedetailleerde handleiding. De verwachtingen vanuit dactylografie / toegepaste informatica zijn gekoppeld aan de doelen van het betrokken leerplan. De uitwerking van de GIP heeft voldoende de kenmerken van een geïntegreerd vakoverschrijdend project.

Uitrusting De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. Een dataprojector is aanwezig in de computerklassen. Het computerpark is goed geconfigureerd en bevat de meest recente legale software om de leerplandoelen te realiseren. De aankleding van de computerklassen levert geen krachtige leeromgeving.

Evaluatiepraktijk De afstemming tussen de leerplandoelen en de evaluatie was vorig schooljaar voldoende. Tot vorig schooljaar waren er per trimester examens. Vanaf dit schooljaar werkt men overwegend met gespreide evaluatie. Er

zijn aanzetten tot procesevaluatie. Bij evaluatiemomenten krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt of wat ze moeten kennen en kunnen. De resultaten van de leerlingen variëren van matig tot goed. Uit de rapportcommentaren blijkt dat zwakke resultaten het resultaat zijn van onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. Er is steeds feedback op de prestaties van de leerlingen. In geval van tegenvallende studieresultaten is er remediëring. De organisatie daarvan sluit aan bij de structurele aanpak van remediëring op schoolniveau. De vakgerichte attitudes worden nog onvoldoende nagestreefd en geëvalueerd.

Leerbegeleiding Leerlingen krijgen voldoende mogelijkheden om op school, zowel binnen als buiten de lesuren, onder toezicht te oefenen op een computer. De school kan in alle lessen garanderen dat elke leerling individueel met een computer kan werken. Hierdoor kan men op een aanvaardbare wijze de leerlingen effectief begeleiden, evalueren en een goede veiligheidssituatie garanderen. Er wordt voldaan aan de eis om de meeste leerplandoelstellingen te realiseren via praktijkervaring. Een aantal leerlingen creëert leerachterstand door al dan niet gewettigde afwezigheden of door te laat komen. De leraren bieden zowel in de les als buiten de les preventieve en curatieve remediëring aan als compensatie voor de onvoldoende studiemotivatie en de daaruit voortvloeiende hiaten in de beheersing van de leerstof. Leerlingen die bij inschrijving niet over de verwachte voorkennis beschikken voor de vakken dactylografie en tekstverwerking worden verwacht in remediëringslessen. De afstemming van de eindtermen rond 'leren leren' op de leerstof is minimaal. Het onvoldoende beheersen van de eindtermen 'leren leren' rond opvattingen rond leren (ET 1) en regulering van het leerproces (ET 8-10) zetten ook een druk op de studiemotivatie en op het leerrendement.

Sociale en emotionele begeleiding De vakgroep wordt geconfronteerd met heterogene groepen van leerlingen met een eigen verleden, een eigen levensbeschouwing, een eigen culturele rijkdom, maar ook met eigen problemen. De socio-emotionele begeleiding uit zich in een grote zorg voor het welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

3.1.1.8 Nederlands in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2010/034)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onevenwichtig aangeboden, zijn eenzijdig afgestemd op de schriftelijke zakelijke communicatie en onvoldoende op de overige communicatieve leerplandoelstellingen. De evaluatie is onvoldoende transparant. De beheersing van de leerplandoelen varieert van goed tot onvoldoende. De vereiste minimale uitrusting wordt niet ingezet.

Onderwijsaanbod Tijdens de doorlichting waren de leerlingen niet op de school aanwezig door stage. Het leerplan wordt slechts gedeeltelijk gerealiseerd waardoor de aanloop tot het beroepsprofiel van kantoormedewerker niet volledig aan bod komt. De taaltaken worden onvoldoende taakgericht aangebracht. Uit de leerlingennotities blijkt dat er onvoldoende aandacht is voor geïntegreerd vaardigheidsonderwijs met stappenplannen die de leerling telkens doorloopt. De leerlingen worden onvoldoende voorbereid om doelgerichte taalactiviteiten te verrichten op basis van een communicatieve opdracht. Het schort aan ontwikkeling van taalleerstrategieën bij de

leerlingen om tot vlotte zakelijke mondelinge en schriftelijke communicatie te komen en om correct en stijlvol op te treden in intermenselijke relaties. De specifieke communicatieve competentie met accenten op de functionaliteit en het strategisch handelen binnen de vaardigheden luisteren, spreken en lezen in een zakelijke context, komt onvoldoende duidelijk aan bod. De overeengekomen criteria / referentiekaders, die leerlingen leren nadenken over de afgesproken vereisten, ontbreken bij het uitvoeren van een taak.

Er wordt gefocust op zakelijke tekstfragmenten, zakelijke en persoonlijke brieven. De leerlingen leren onvoldoende hoofdinformatie rapporteren vanuit specifieke tekstsoorten zoals elektronische agenda en reserveringen, radio-, televisie-, internetberichten, telefoongesprekken, oproepen, mededelingen, vraaggesprekken e.d.

De aangebrachte woordenschatverwerving of taalbeschouwing ondersteunt de taken onvoldoende en wordt los van de voorbeeldbrieven aangeboden.

Leerlingen leren begeleid door de leerkracht notulen van een vergadering opstellen en een sollicitatiebrief en curriculum vitae schrijven. Veel aandacht gaat naar het bijhouden van een dagboek, wat geen leerplandoelstelling is.

Evaluatiepraktijk Het is niet duidelijk of leerlingen bij het evalueren leren reflecteren op de manier waarop ze hun opdrachten aanpakken en op het resultaat. Het is evenmin duidelijk of de leerlingen kunnen reflecteren, zichzelf kunnen bijsturen en een gepaste strategie kunnen kiezen in functie van het doel

Leerbegeleiding De rol van de leraar als begeleider en organisator van de leeractiviteiten is niet traceerbaar. Het is uit de notities niet af te leiden hoe de leerlingen de vereiste strategieën aanwenden om de kerntaken tot een doeltreffend einde te brengen. De leerlingen leren onvoldoende zich oriënteren op de taak, plannen, uitvoeren, controleren, evalueren en reflecteren (OVUR). De leerlingen gebruiken OVUR onvoldoende als referentiekader om gericht en bewust de taken succesvol te kunnen aanpakken en de verwachte grotere zelfstandigheid te bereiken. De leerling wordt onvoldoende leerbekwaam gemaakt. Hij hanteert niet de gepaste referentiekaders om zelfstandige leercompetentie te bereiken en zelfstandig taken te leren uitvoeren.

Uitrusting De minimale materiële uitrusting voldoet niet. De lessen gaan niet door in een geschikt (vak)lokaal dat het uitzicht heeft van een commerciële leeromgeving. In het leerlingenmateriaal zijn er dan ook weinig sporen van ICT-gerelateerde opdrachten terug te vinden. Zakelijke communicatie is nu eenmaal gelinkt aan digitale communicatie en daar zijn onvoldoende oefenkansen voor terug te vinden.

Deskundigheidsbevordering Om dit leerplan te realiseren is er nauw overleg en een goede samenwerking noodzakelijk met alle richtingsgebonden vakken. Het toepassen van strategieën is transfereerbaar naar alle vakken.

3.1.1.9 Project algemene vakken in bso de derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2004/262)

Voldoet

Binnen het curriculum van de derde graad worden de eindtermen volledig aangeboden en voldoende verwerkt in functionele contexten. Het algemeen beheersingsniveau voldoet. Het aangeboden lesmateriaal dekt de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is permanent en in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen. De beheersing van de eindtermen en de leerplandoelen varieert in de verschillende lesgroepen van goed tot onvoldoende.

Onderwijsaanbod De leerinhouden worden voldoende in samenhang en geïntegreerd aangeboden. Ze worden benaderd vanuit modules en afgewisseld met projecten, actualiteitenmagazine en contractwerk. De leerplanvisie om de leerlingen taakgericht en zelfstandig te laten werken aan complexe opdrachten is aanwezig. Bij de projectmatige aanpak, het contractwerk en de benadering vanuit de actualiteitsmagazines wordt er meer (leer)verantwoordelijkheid bij de leerlingen gelegd vanuit individuele opdrachten, duo- of groepswork. De hoofddoelstelling om efficiënt te functioneren in persoonlijke, maatschappelijke, leer- en werksituaties staat dan op de voorgrond. Het gaat hierbij om functionele geletterdheid en om vaardigheden met betrekking tot problemen oplossen en werken in teamverband.

Binnen de functionele taalvaardigheid ligt de nadruk vooral op begrijpend lezen en taalbeschouwende aspecten (spelling en woordenschat). Spreken en luisteren worden occasioneel en nog onvoldoende doelgericht behandeld. De schrijfvaardigheidsoopdrachten hebben nog te weinig een functioneel karakter. De leerlingen leren onvoldoende reflecteren over hun eigen taalgebruik. De eindtermclusters organisatiebekwaamheid, verhogen van de maatschappelijke weerbaarheid en invullen van verantwoordelijkheid door de leerlingen krijgen een te magere invulling. In de vakgroep werd vakoverschrijdend afgesproken met de vakgroep Nederlands dat de leerplandoelstelling 20 namelijk 'het mondeling en schriftelijk beheersen van sollicitatievaardigheden' in het vak Nederlands wordt gerealiseerd. Deze eindterm wordt evenwel niet gerealiseerd (zie verslag Nederlands).

Evaluatiepraktijk Sinds dit schooljaar werkt de vakgroep met permanente evaluatie en beoordeelt ze attitudes en gedrag. De evaluatiepraktijk is nog in ontwikkeling en nog niet gepast om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en op te volgen vanuit een doelgericht remediëringstraject.

De evaluatie is voldoende transparant. De aanbevelingen en de talrijke voorbeelden die in het leerplan staan hebben nog hun weg naar de evaluatiepraktijk niet gevonden. De gestelde verwachtingen en het beheersingsniveau zijn niet voldoende geëxpliciteerd. De leerlingen duidelijk maken wat precies van hen wordt verwacht door te werken met taakgerelateerde evaluatiecriteria voor de diverse vaardigheden zal de remediëringsspanningen meer effect geven.

Leerbegeleiding De leraren begeleiden de leerlingen in hun leerproces. De leerlingen zijn vertrouwd met vormen van zelfgestuurd leren en met activerende werkvormen zoals project- en contractwerk. Door die aanpak worden ze

voldoende uitgedaagd om meer verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot hun organisatiebekwaamheid en het opbouwen van hun weerbaarheid.

Uitrusting Om informatie functioneel te kunnen verwerven en verwerken voldoet de materiële uitrusting. Multimediavoorzieningen en mogelijkheden tot ICT-integratie zijn voorhanden.

Deskundigheidsbevordering De leraren volgen vakgebonden nascholing en verspreiden interessante navormingsinformatie in de vakgroep. Zij maken gebruik van PAV-netwerken.
Vakoverschrijdend wordt er onvoldoende samengewerkt met studierichtingsgebonden vakken boekhouding, kantoortechnieken en toegepaste informatica om overlap te vermijden en het leerproces van de leerlingen te bevorderen.
De gemaakte afspraken met het vak Nederlands rond leerplanrealisatie van afgesproken leerplandoelstellingen werden door het vak Nederlands niet nagekomen

3.1.1.10 Toegepaste informatica in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/032)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voor dactylografie / toegepaste informatica is onvolledig en onevenwichtig. Hierdoor is de evaluatie onvoldoende valide en beperkt representatief.

Onderwijsaanbod Om de coherentie te bewaken heeft de vakgroep afspraken gemaakt over de verdeling van de leerplandoelstellingen en leerinhouden van het graadleerplan. In III,1 programmeert men de leerplandoelen rond het rekenblad, e-mail- en agendabeheer en enkele leerplandoelen rond websites. In III,2 wil men de leerplandoelen realiseren rond computersystemen, databanken en de resterende leerplandoelen met betrekking tot websites.
de leerplandoelstellingen van het graadleerplan vorig schooljaar in onvoldoende mate gerealiseerd door een onvoldoende leerplangerichtheid, lesuitval om diverse redenen en het aanbieden van extra leerinhouden, die niet tot het betrokken leerplan behoren.
Zowel in III, 1 als in III, 2 week de tijdsbesteding aan de verschillende clusters van doelstellingen sterk af van de voorstellen in het leerplan. Aan het onderdeel rekenblad werd veel meer aandacht besteed dan voorgesteld in het leerplan. Het onderdeel databanken kreeg veel minder aandacht dan verwacht in het leerplan. De leerplandoelen rond het onderdeel computersystemen werden niet behandeld. Als ondersteuning voor de geïntegreerde proeven werden leerinhouden aangeboden rond datapresentatie en publicatiesoftware die echter niet tot het leerplan behoren. In totaal werden aan deze twee laatste domeinen samen meer dan 20 lestijden besteed. Aangezien het huidige schooljaar nog lopende is, kan de vakgroep nog niet aantonen dat de leerplandoelen van het graadleerplan voldoende gerealiseerd zijn. De aanpak is alvast leerplangerichter dan vorig schooljaar, maar er is nog een weg te gaan om de knelpunten in de leerplanrealisatie weg te werken.
Ondanks de hiaten in de leerplanrealisatie worden de leerlingen in Kantoor

goed voorbereid op het praktisch gebruiken van informaticatoepassingen. Er wordt voldoende klemtoon gelegd op een taakgerichte benadering versus pakketgerichte benadering.

Het schoolplatform wordt ingezet als communicatieplatform, zowel binnen de vakgroep als tussen de vakgroep en de leerlingen.

Contacten met de bedrijfswereld krijgen vorm en inhoud via de stages en bedrijfsbezoeken. De aanpak van de geïntegreerde proef (GIP) wordt ondersteund door een gedetailleerde handleiding. De uitwerking van de GIP heeft voldoende de kenmerken van een geïntegreerd vakoverschrijdend project. De verwachtingen voor de GIP vanuit toegepaste informatica (datapresentatie, publicatie) werden vorig schooljaar echter niet gekoppeld aan de leerplandoelen van het betrokken leerplan van de derde graad, maar wel aan de leerplandoelen toegepaste informatica van de verschillende onderwijsvormen in de tweede graad.

Uitrusting De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. Een dataprojector is aanwezig in de computerklassen. Het computerpark is goed geconfigureerd en bevat de meest recente legale software om de leerplandoelen te realiseren. De aankleding van de computerklassen levert geen krachtige leeromgeving.

Evaluatiepraktijk De congruentie tussen de leerplandoelen en de evaluatie was vorig schooljaar onvoldoende omwille van hiaten in de leerplanrealisatie. Tot vorig schooljaar waren er per trimester examens. Vanaf dit schooljaar werkt men overwegend met gespreide evaluatie. Er zijn aanzetten tot procesevaluatie. Bij evaluatiemomenten krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt of wat ze moeten kennen en kunnen. De resultaten van de leerlingen variëren van veeleer zwak tot goed. Uit de rapportcommentaren blijkt dat zwakke resultaten overwegend te relateren zijn aan onvoldoende studie-ijver, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. Er is steeds feedback op de prestaties van de leerlingen. In geval van tegenvallende studieresultaten is er remediëring. De organisatie daarvan sluit aan bij de structurele aanpak van remediëring op schoolniveau. De verwachtingen in het leerplan rond het nastreven en de evaluatie van de vakgerichte attitudes worden nog niet ingelost.

Leerbegeleiding Leerlingen krijgen voldoende mogelijkheden om op school, zowel binnen als buiten de lesuren, onder toezicht te oefenen op een computer. De school kan in alle lessen garanderen dat elke leerling individueel met een computer kan werken. Hierdoor kan men op een aanvaardbare wijze de leerlingen effectief begeleiden, evalueren en een goede veiligheidssituatie garanderen. Er wordt voldaan aan de eis om de meeste leerplandoelstellingen te realiseren via praktijkervaring. Een aantal leerlingen creëert leerachterstand door al dan niet gewettigde afwezigheden of door te laat komen. De leraren voelen zich genooddaakt om zowel in de les als buiten de les preventieve en curatieve remediëringen aan te bieden als compensatie voor de onvoldoende studiemotivatie en de daaruit voortvloeiende hiaten in de beheersing van de leerstof. De afstemming van de eindtermen rond 'leren leren' op de leerstof is minimaal. Het onvoldoende beheersen van de eindtermen 'leren leren' rond opvattingen rond leren (ET 1) en regulering van het leerproces (ET 8-10) zetten mede een druk op de studiemotivatie en op het leerrendement.

Sociale en emotionele begeleiding

De vakgroep wordt geconfronteerd met heterogene groepen van leerlingen met een eigen verleden, een eigen levensbeschouwing, een eigen culturele rijkdom, maar ook met eigen problemen. De socio-emotionele begeleiding uit zich in een grote zorg voor het welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respekteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respekteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respekteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning.

Motivering

Het schoolbeleid heeft duidelijke verwachtingen met haar multidisciplinaire leerlingenbegeleiding en heeft van de leerbegeleiding een schoolprioriteit gemaakt. Vanuit een emancipatorische visie stuurt de schoolleiding de leerbegeleiding voldoende aan. De structuren en procedures waarmee de school de remediale en preventieve begeleiding plant, liggen duidelijk vast en werden opgenomen in de functiebeschrijvingen en in het vademecum. Omdat ze het welbevinden en de betrokkenheid van alle leerlingen centraal stelt, streeft het beleid op termijn naar een proactieve aanpak door leerlingen vaardiger te maken inzake het gebruik van leeractiviteiten en leerstrategieën.

Met niet afgelaten inzet van de meeste personeelsleden worden er ontzettend veel initiatieven genomen en het geheel is nog volop in ontwikkeling. Het coördineren van de vele initiatieven en het uitschrijven op middellange termijn van een leerlijn met voldoende responsabilisering van leerlingen en ouders om te streven naar een maximale realisatie van de vakoverschrijdende eindterm 'leren leren' is voor de school nog een hele uitdaging.

De school investeert in BPT- en IPB-uren voor studieondersteuning en voor zorgbreedte via het interne team leerlingenbegeleiding en de individuele trajectbegeleiders. Er is opvolging via verslaggeving van gesprekken en noteringen in het leerlingvolgsysteem. Leerlingen met geattesteerde leerproblemen krijgen aangepaste begeleiding en leerzorg.

De ontwikkelingsdynamiek gebeurt onder meer via GOK-uren en initiatieven als individuele studiebegeleiding en studietips voor elk vak, vrijwillige of verplichte remediëringlessen, hulp bij studiemethode (leren leren), begeleide avondstudie en remediëringstoetsen na examenperiodes. Voor Frans en Spaans zijn er al structurele afspraken (leerpaden) om deze inzichten met de leerlingen gericht in te oefenen en om leerondersteuning te geven via het elektronisch leerplatform. De school heeft aandacht voor het in kaart brengen van de beginsituatie van de leerlingen. Voor leerlingen met zwakke resultaten organiseert de school, in de loop van het schooljaar en na afspraken gemaakt op de begeleidende klassenraden ruim voldoende remediëringssacties.

De school stelt dat studiebegeleiding pas maximaal efficiënt kan zijn indien ze is ingebed in het dagelijkse lesgebeuren en de preventieve aanpak gebeurt op klasniveau. De doorlichting heeft uitgewezen dat niet alle vakgroepen en/of individuele leraren oog hebben voor leervaardigheden binnen de vakken en hierdoor de eindtermen 'leren leren' nog niet bewust integreren en nastreven. Ze investeren niet altijd voldoende in goed gestructureerd studiemateriaal en helder geformuleerde opdrachten met expliciete verwachtingen rond de evaluatie.

Verder wil de school de implementatie van competentiegericht onderwijs stimuleren; hier hebben de meeste vakgroepen echter nog een hele weg af te leggen. Een gedifferentieerde benadering van het onderwijs, het hanteren van activerende werkvormen om het leren te ondersteunen en de aanzetten tot geleid zelfstandig leren zijn beperkt.

Het leerlingenvolgsysteem wordt aangewend om alle informatie m.b.t. de leerbegeleiding zorgvuldig te registreren. De school kan echter nog onvoldoende aantonen welke gevolgen en effecten hieraan gekoppeld worden. Een zelfreflectieaanpak om leerlingen te doen nadenken over hun inzet en studiemethode wordt nog onvoldoende benut. Ondanks alle lovenswaardige begeleidingsinitiatieven zijn er ontzettend veel tekorten in de meeste leerjaren en studierichtingen. Een oordeelkundige koppeling tussen geboden remediëringsinitiatieven, de leerresultaten en de attestering ontbreekt (zie leerlingenevaluatie).

Beleidsmatig worden voortdurend stappen ondernomen om de werking van de leerbegeleiding intern te evalueren en bij te sturen. De school tracht de expertise m.b.t. de leerbegeleiding te verbeteren via het professionaliseren van de begeleiders. Er werden ook actieplannen voor verbeterinitiatieven ontwikkeld. Bij deze aanpak worden echter nog te weinig effecten vooropgesteld. In het geheel van de aanpak wordt overwegend aandacht besteed aan de verantwoording door de leraren rond hun bijdrage aan de leerbegeleiding terwijl de responsabilisering van leerlingen en ouders beperkt blijft.

De school beschikt over informatie m.b.t. leerachterstand, attesteringen en de resultaten van oud-leerlingen in het hoger onderwijs en/of de tewerkstelling. De beschikbare informatie wordt echter nog onvoldoende geanalyseerd om evoluties te detecteren, gerichte acties te initiëren en om het onderwijskundig handelen in vraag te stellen en bij te sturen.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning.

Motivering

Het beleid heeft een concreet evaluatiebeleid uitgeschreven op basis van een visietekst. De aandacht gaat naar basisvragen, uitbreidings- en verdiepvragen.

De visietekst over evaluatie beschrijft de afspraken rond de prioritaire criteria van het evaluatiesysteem. De aandacht voor competentiegerichte evaluatie, de attitude- of competentierapporten, de permanente evaluatie in BSO, de mondelinge of schriftelijke evaluatie en de geïntegreerde en leerplangerichte evaluatie met duidelijke feedback naar de leerlingen zijn belangrijke speerpunten voor het schoolbeleid. In de praktijk staat de school hier aan het begin van een veranderingstraject.

Alle afspraken rond de geïntegreerde proef zijn per richting vastgelegd in een GIP-brochure die elk jaar geëvalueerd en bijgestuurd wordt.

De school bewaakt nog onvoldoende de implementatie van haar visie op evaluatie waardoor er verschillende snelheden zijn waarmee de vakgroepen hun evaluatiebeleid uittekenen. Een aantal vakgroepen volgt de vernieuwde schoolvisie op evaluatie en een aantal is nog op zoek naar de gepaste implementatie. Doorgaans ligt het gebrek aan leerplangerichtheid aan de basis van het verschil. Naast de schoolafspraken over de puntenverhouding dagelijks werk en proefwerken, permanente evaluatie en aandacht voor zelfevaluatie wordt de inhoudelijke invulling van de evaluatiecriteria rond kennis, vaardigheden en attitudes toevertrouwd aan de leraren en vakgroepen.

De zelfreflectie over de examens wordt verschillend ingevuld. Sommige vakgroepen passen de schoolvisie toe, stellen bij leerproblemen een remediëringsplan op en beoordelen procesgericht. Bij tegenvallende resultaten wordt de leerling gevraagd individueel of binnen de klas deel te nemen aan een remediëringstraject. Andere stemmen de evaluatie onvoldoende af op de leerplandoelen en evalueren overwegend kennisgericht en reproductief. Daar wordt de evaluatie onvoldoende ingezet om het leerproces van de leerlingen bij te sturen.

Vanuit een nascholingsstraject heeft de school gekozen voor attituderapporten. Elke leerling evalueert bij zichzelf een aantal algemene attitudes zoals leer-, leefhouding en zelfreflectie. Leerlingen reflecteren over het eigen functioneren via werkpunten en krijgen feedback van de klassenleraren aan de hand van opvolgingsgesprekken.

De delibererende klassenraad gaat bij de eindbeslissing geregeld uit van wat de leerling eventueel kan, en houdt onvoldoende rekening met objectieve cijfers en gegevens van wat de leerling heeft laten zien. Hij werkt op basis van "Handvatten bij evaluatie en bekrachtiging van de studies", opgesteld door een werkgroep van het Provinciaal onderwijs Oost-Vlaanderen. Uit de notulen en de synthesebladen blijkt dat de school nog zoekende is om niet-cognitieve doelstellingen die behoren tot het studiedomein, op een aantoonbare wijze op te nemen in de studiebeoordeling. In het studiereglement wordt hierover veeleer oppervlakkig gecommuniceerd.

De regelgeving (SO 64) verwacht dat een leerling een leerjaar "met vrucht beëindigt", als de leerling in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen, heeft bereikt en bekwaam wordt geacht de studies voort te zetten in het volgend leerjaar. De school waarborgt een strikte scheiding tussen een disciplinaire beoordeling (= toepassing van het tuchtreglement) en een studiebeoordeling (= toepassing van het studiereglement). Uit de overzichten van de leerlingenresultaten, de notulen en de individuele synthesebladen blijkt dat relatief veel leerlingen met ernstige tekorten voor verschillende vakken, zowel binnen de basisvorming als het specifiek gedeelte toch overwegend het leerjaar "met vrucht beëindigen", al dan niet met opgave van een vakantietaak of waarschuwing. De motiveringen ontbreken soms of ze zijn onvoldoende onderbouwd conform de regelgeving (BVR 2002, art. 5, §1,5,8). Ze worden overwegend ingevuld met de resultaten van de proefwerken of met standaardzinnen rond evaluatie. Dit is in strijd met de regelgeving.

Los van de evaluatieresultaten en zonder gebruik te maken van de individuele checklisten wordt het bijkomende attest over de basiskennis van het bedrijfsbeheer (SO 2008/01) ten onrechte uitgereikt aan alle leerlingen die de lessen toegepaste economie volgen in de derde graad. Ook dit is in strijd met de regelgeving.

Uit deze werkwijze blijkt dat de delibererende klassenraad licht omgaat met haar autonomie door onvoldoende rekening te houden met het volledige dossier van de leerling conform de regelgeving. Deze milde interpretatie van de regelgeving doet vraagtekens rijzen bij de validiteit van de uitgereikte attesten/getuigschriften. Ze is een belemmering voor de leraren in verband met de leerplanrealisatie voor de betrokken vakken in het volgende leerjaar, maar zet tegelijkertijd ook een rem op de inzet, de motivatie en bijgevolg ook de slaagkansen van de leerlingen.

Uit de leerlingendossiers en de rapportcommentaren, maar vooral ook uit de sterk leerlinggerichte inzet van de vakgroepen blijkt dat zwakke resultaten meestal enkel te relateren zijn aan onvoldoende studietoewijding, studiemotivatie en doorzettingsvermogen. Het aantal uitgestelde beslissingen is drastisch afgenomen sinds het laatste schooljaar, maar wordt toch nog ingezet om leerlingen een zoveelste kans te bieden. Dit is een inbreuk tegen de regelgeving.

Inbreuk(en) op de regelgeving

Het toekennen van uitgestelde beslissingen niet conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2 en SO 64, rubriek 8.1.2.

Het toekennen van getuigschriften en diploma's niet conform het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19/07/2002, Art. 5, §5.

De bepaling die stelt dat de delibererende klassenraad moet steunen op het gehele dossier van de leerling waaronder de beheersing van de eindtermen en leerplandoelen voor alle vakken, wordt niet altijd gerespecteerd.

Het uitreiken van attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer conform de regelgeving (SO 2008/01).

4.3.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid.

Motivering

De communicatie met de leerlingen en hun ouders over de schoolse vorderingen verloopt op een gestructureerde manier via de planningsdocumenten, oudercontacten en recent online via het openpuntboek.

De rapporten van de individuele leerling geven een overzicht van de trimestertotalen per vak. De vakrapporten inventariseren de toetsen en taken cijfermatig. Op schoolniveau voorzien de klastitularissen de rapporten van algemene tekstcommentaren. De rapporten voor dagelijks werk bestaan hoofdzakelijk uit toelichtingen over de studiehouding, maar verwijzen zelden naar al dan niet verworven vaardigheden en vakattitudes. Er is aandacht voor verduidelijkende en bemoedigende commentaren. Remediërende commentaren i.v.m. de manier waarop de leerling tekorten kan bijwerken op vakniveau komen zelden voor.

In de proefwerkrapporten worden afhankelijk van graad en onderwijsvorm de verhouding dagelijks werk en examens per vak toegelicht. In de eindbeoordeling worden het attest en advies toegelicht.

De attituderapporten bieden de ouders en leerlingen informatie over de studiehouding en de sociale vaardigheden.

Inbreuk(en) op de regelgeving

Het motiveren van de B- en C-attesten conform BVR 19-07-2002 art.5, §8 (SO 64 §8.1.7.)

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De directie werkt aan een betere leer- en leefwereld voor leerlingen en leraren, gesteund door gedreven werkgroepen en coördinatoren die het strategische beleid, de visie en missie mee bepalen.

Naast het volgen van de onderwijsvisie en -missie van de provincie legt de school eigen accenten. Ze maakt de ambitie van het provinciaal onderwijs waar als ‘warme’ school waar personeel en leerlingen zich goed voelen. Ze is zich bewust van de maatschappelijke rol die ze te vervullen heeft voor haar multiculturele en overwegend kansarme leerlingen. Alles draait rond elkaar waarderen, ieders eigenheid accepteren, verschillen respecteren en elkaar motiveren. Ze is een open en laagdrempelige school met veel aandacht voor de toekomst en de sociaal-emotionele ontwikkeling van elke leerling. De school slaagt erin om haar overwegend kansarme leerlingen met een eigen verleden, een eigen levensbeschouwing, een eigen culturele rijkdom, maar ook met eigen problemen een ordelijk en respectvol leer- en leefklimaat in een zorgzame omgeving aan te bieden.

Het terugdringen van het absentisme met veelvuldige afwezigheden en te laat komen is momenteel de grootste zorg. De initiatieven rond B-codes en te laat komen van de laatste drie jaren heeft als resultaat dat het aantal bijna met de helft is verminderd. Vanuit gesprekken met leerlingen is de school op zoek naar de meest geschikte aanpak voor de individuele leerling.

De school heeft een duidelijk zicht op haar situatie. Door de instroom van leerlingen in de loop van het schooljaar wordt het klasbeeld telkens weer bijgesteld en is de leerlingenpiramide trechtervormig. Van het lerarenteam wordt flexibiliteit gevraagd om zich aan te passen aan het steeds wijzigende leerlingenpubliek. Het aansturen, professionaliseren en begeleiden van de leraren zijn dan ook cruciale werkpunten voor het schoolbeleid. Door het werken aan de innovatie en actualisering van de leerprocessen wil ze de motivatie van de leerlingen verhogen. Of de leerlingen altijd voldoende verantwoordelijk gesteld worden en zelfredzaam zijn/gemaakt worden om zo hun slaagkansen te verhogen, is niet duidelijk. Dit vertaalt zich in zwakke leerlingenresultaten, die onvoldoende invloed hebben op de attestering. Het attesteringsbeleid op schoolniveau interpreteert de formulering “...heeft met vrucht beëindigd...” in de regelgeving (SO 64) veeleer op basis van wat de leerling misschien zou kunnen in de toekomst. Voor de eindbeslissing steunt de delibererende klassenraad op onvoldoende evenwichtige wijze op het gehele dossier van de leerling zoals op de beheersing van de leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes (Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19/07/2002, Art. 5, §5). De school staat hier voor een dilemma en durft geen grenzen te trekken door te differentiëren en haar leerlingen een individueel aangepast voorbereidingstraject te geven naar het leven in de maatschappij. Het evenwicht tussen leerplan- en leerlinggerichtheid is verstoord waardoor de maximale draagkracht van het lerarenkorps bereikt is.

In haar visie om het onderwijs te vernieuwen, is de school in een aantal projecten gestapt.

Het prioritaire nascholings thema rond competentiegericht leren, evalueren en remediëren dient als basis om een competentiegericht traject te ontrollen met aangepaste werkvormen en evaluatiemethoden. Deze beweging is in ontwikkeling. Een nascholingsplan werd opgesteld.

Het personeelsbestand is vrij stabiel zowel voor wat de leraren als het administratief personeel betreft. Voor een aantal vakken, o.a. voor informatica en Nederlands, hypothekeerden de lerarenwisselingen de leerplanrealisatie.

De school steunt in haar visie vooral op de vakwerkgroepen om het beleid te implementeren.

De school heeft de effecten van het talenbeleid geanalyseerd en is het taalbeleidsplan aan het herschrijven.

De taalprojecten van het verleden leverden niet het gewenste effect op. Een van de knelpunten is het gebrek aan betrokkenheid van de verschillende vakgroepen. Een nieuwe coördinator taalbeleid werkt samen met een werkgroep aan een visie met operationele doelstellingen voor de komende schooljaren.

De participatieve besluitvorming scoort goed. De officiële overlegorganen functioneren op schoolniveau.

De ouderraad is niet actief ondanks de inspanningen van de school om de communicatie met de ouders te maximaliseren. Ze neemt initiatieven om de ouders bij de schoolwerking te betrekken door de rapporten

enkel uit te delen op de oudercontactdagen, door het openstellen van het openpuntenboek. Binnen de school zijn de personeelsleden te motiveren voor extra-murosactiviteiten, projecten en werkgroepen. Allen zijn ze actief betrokken bij de schoolwerking.

De interne kwaliteitszorg is duidelijk aanwezig en rendeert op schoolniveau. De school heeft de laatste jaren grote inspanningen geleverd om haar werking te screenen, te analyseren en waar nodig bij te sturen. Vanuit eenvoudige visieteksten beschrijven de beleidsplannen (evaluatie- en communicatieplan) de strategische visie op het te voeren beleid. De meeste schoolse activiteiten worden geëvalueerd door de personeelsleden. Ook de leerlingen worden geregeld bevraagd via eenvoudige enquêtes. Er worden conclusies getrokken uit de bevestigingen en verbetertrajecten worden opgezet. De inspanningen om de leerlingen op alle mogelijke manieren te ondersteunen zijn legio.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorg voor elke leerling.
- De onvoorwaardelijke inzet en collegialiteit van de meeste leraren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en opvolging van de onderwijskundige visie.
- De gefaseerde aanpak om de schoolwerking op de juiste sporen te zetten.
- Het eenvormig stage- en GIP-beleid.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De interne kwaliteitszorg op studierichtingsniveau met het oog op leerplanrealisatie, leerbegeleiding en evaluatie

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het rapporteren over de opgelopen achterstand van leerlingen door afwezigheden rond kennis, vaardigheden en attitudes.
- De evaluatie- en de deliberatiepraktijk.
- De transparantie van het attituderapport.
- De responsabilisering van de leerlingen.
- De gedifferentieerde aanpak van de leerbegeleiding op school- en vakniveau.

Wat betreft het algemeen beleid

- De implementatie van het taalbeleid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie Nederlands in BSO derde graad in de studierichting Kantoor.
- De leerplanrealisatie toegepaste informatica in BSO derde graad in de studierichting Kantoor.
- De leerplanrealisatie kantoortechnieken in TSO derde graad in de studierichting Secretariaat-talen.

Wat betreft de regelgeving

- Het steunen op het gehele dossier van de leerling conform het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19/07/2002, Art. 5, §5) waaronder de beheersing van de eindtermen en leerplandoelen voor alle vakken bij het toekennen van getuigschriften en diploma's.
- Uitgestelde beslissingen hanteren conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.37, §2 en SO 64 8.1.2.
- Het motiveren van B- en C-attesten conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §8 en SO 64 8.1.7.
- Het uitreiken van attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer conform de regelgeving (SO 2008/01).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Kantoor		X
Graad 3 TSO Secretariaat-talen		X

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-09-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het steunen op het gehele dossier van de leerling conform het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19/07/2002, Art. 5, §5) waaronder de beheersing van de eindtermen en leerplandoelen voor alle vakken bij het toekennen van getuigschriften en diploma's.

Het uitreiken van attesten over de basiskennis van het bedrijfsbeheer conform de regelgeving (SO 2008/01).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-09-2016 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Marie-Rose Van Nooten de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	